

Hodnocení: 4 body – ale jo, trochu jsem si nebyl zpočátku jistý, jsou tam takové drobné nejasnosti, ale celkově fajn, ještě 4

Jan Váňa, 173 329

Pozemská dimenze Platóna aneb

jak se vyhnout saltu mortale při hledání „reality“

„Vědění nereflektuje reálný externí svět, ale spíše reálný vnitřní svět, jehož koherenci a kontinuitu pomáhá zajišťovat.“¹ [Latour 1999: 57]

Bruno Latour ve své eseji názorným způsobem ukazuje, že proces vznikajícího vědeckého vědění není zvláštním způsobem vypovídání o nějaké reálné „objektivní“ realitě, ale spíše dává vzniknout realitě svého druhu nové – realitě s požadovanými vlastnostmi a měřitelnými parametry. Výsledkem vědeckého bádání tak není odhalení jakési „pravé podstaty“ předmětu bádání (přímo čteme o platónském propojení světa věcí a světa idejí), ale vytvoření podstaty „nové“, která na pozorovaný, světský výsek reality odkazuje.

Existence této „nové podstaty“ jakožto redukované abstraktní formy je přitom stále podmíněna vazbou na svůj světský protějšek. Tuto vazbu tvoří řetězec reprezentací – kroků, z nichž každý sám o sobě překonává určitou měrou propast mezi abstrakcí a realitou. Každý článek řetězce navazuje na článek předchozí a pokračuje článkem následujícím, přičemž všechny jsou rovnocenné – číslováním rostlin počínaje přes nákres diagramu podloží až po vydání souvislého vědeckého textu. Aby odkaz výsledného textu na původní výsek reality zůstal zachován, musí navíc celý řetězec zůstat neporušen. Musí stále existovat možnost vrátit se k libovolnému článku a nechat odkaz proudit z jednoho konce na druhý.

To, k čemu vědecká práce po sérii abstrahujících, standardizujících, transformujících kroků dojde, pak není o nic méně reálné, než původní zkoumaný předmět. Navíc je s tímto předmětem v neustálém spojení a má pro nás o něm vypovídající hodnotu, která lokální a specifické podrobuje zcela novým možnostem nakládání.

Literatura:

LATOUR, Bruno (1999): *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies*. Cambridge: Harvard University Press, kapitola 2: The pedofil of Boa Vista (str. 24-79)

¹ V originálu: „Knowledge doesn't reflect a real external world (...), but rather a real interior world, the coherence and continuity of which it helps to ensure.“